

DIÀLEG

El temps d'ara

JAUME CABRÉ

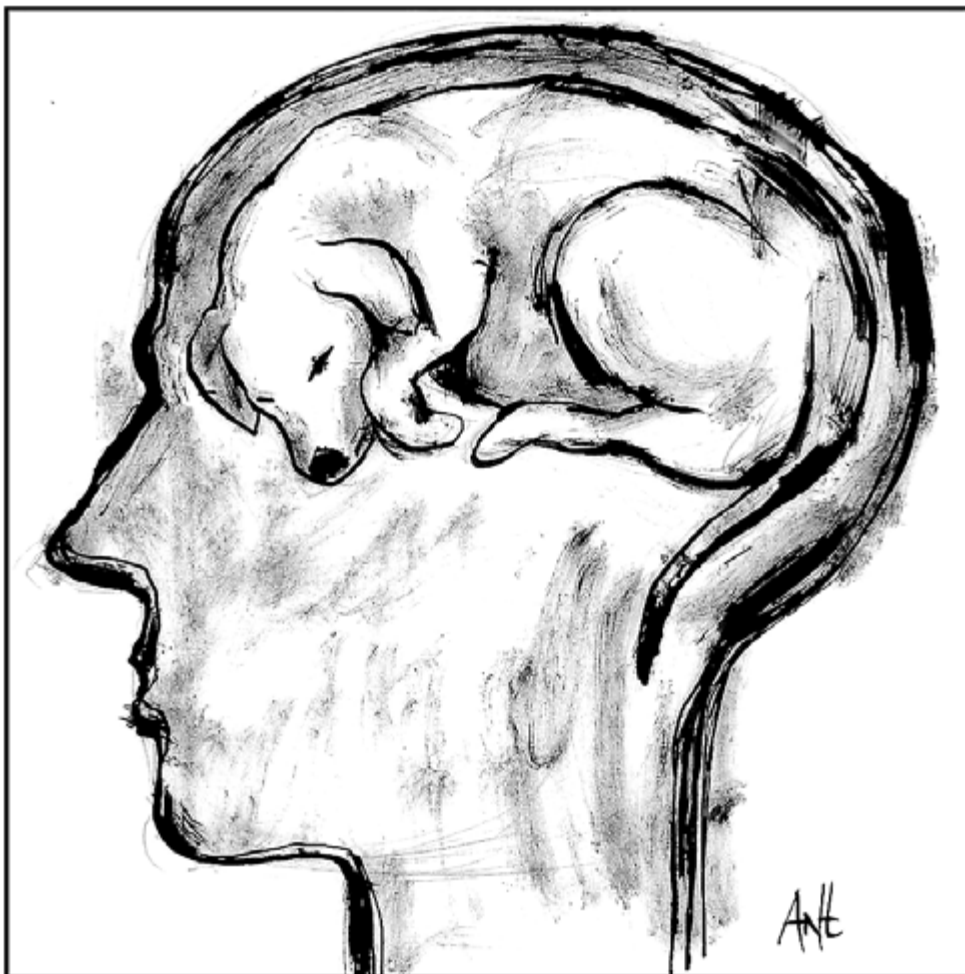
Em fa l'efecte que és el fruit de la postmodernitat. Durant molts anys ens han anat insistint que el que era modern era una certa relaxació i el bon estil consistia a no buscar objectius difícils, negociar totes les ambicions perquè no ens fessin una mala passada, fer un art entenedor, mirar la tele en comptes de llegir, trobar divertit i cultural parlar dels famosos i fixar-se en la roba que duen, renegar de la paraula *intel·lectual*, no escriure novel·les gaire extenses per no espantar el pobre lector, no parlar de temes que fessin reflexionar perquè el lector no en té cap culpa i també, pobret, és postmodern... Han estat uns anys d'abaixar la guàrdia i els llistons de tot. Ha estat l'època en què s'ha perpetrat la llei d'ensenyament que ara regeix els destins de la canalla. Ha estat una època de fer poesia sense passar-se, sense emocionar, que és lleig. Una època, també, de no adquirir compromisos polítics i d'insultar, per aprofitats i corruptes, els qui s'hi volien dedicar. Era el moment de no mobilitzar-se per res i que no em maregin, que em mereixo un bon descans. Han estat anys bàsicament de no. I això ens ha embussat l'enteniment fins a punts que no són irreparables però que sí que són grotescos. Veiem com polítics i no-polítics s'esmercen a parlar la llengua políticament correcta i ens diuen que totes i tots hem d'estar contentes i contents i no es posen vermelles i vermells de vergonya després de dir-ho. Probablement perquè han deixat molt lluny, per innecessari, per incòmode, el sentit estètic quotidià, el sentit del bon gust, que és a la base de tota composició ètica posterior. I és l'època de confusions mentals curioses: he vist gent que, en nom de la laïcitat, s'havia queixat -amb una duresa que jo compartia- per la presència pública de la religió cristiana en la nostra societat, perquè ja està bé tanta religió, fer mans i mànigues per la implantació de l'islamisme aquí, sense adonar-se que s'estaven contradient. El problema no és que facin o no facin, sinó que no s'adonin de la seva contradicció; el problema és la poca talla intel·lectual de molts (i moltes).

Quin gènere ha destil·lat, aquest intens plantejament intel·lectual? Inevitablement, el de la tertúlia. La tertúlia bàsicament radiofònica és la nova enciclopèdia. I els opinòlegs, gent especialitzada a donar (de vegades a vendre) la seva opinió, en són els sacerdots. Quantes veus sentim repetides en les tertúlies diverses que omplen el país... Els pobres opinòlegs s'han de multipli-

car per ser presents a qualsevol estudi de ràdio i opinar sobre el que els demanin. I arriba un moment que, inevitablement, es converteixen en *totòlegs*, en gent que entén en tot, perquè estan capacitats per poder parlar de tot i no paren de fer-ho. I sempre amb aquella alegria i amb aquella seguretat. El que és curiós és que mai, malgrat el ridícul en què cauen, no deixarem de sentir la frase característica del totòleg: "Jo d'això no hi entenc gens, però tinc molt clar que...". I a continuació la seva opinió contundent. La gràcia és que ningú, a la tertúlia, no esclafeix a riure perquè la tertúlia té unes normes i unes regles que s'han de complir si hom en vol preservar l'existència. El drama, però, és que s'ha convertit en el fruit intel·lectual més profund que pot generar la nostra societat.

"La tertúlia bàsicament radiofònica és la nova enciclopèdia. I els opinòlegs, gent especialitzada a donar (de vegades a vendre) la seva opinió, en són els sacerdots"

novísimos?) que aposten per carregar-se la insignificància. Em refereixo a *Imparables. Una antologia* (Proa, 2004), a cura de Sam Abrams i Francesco Ardolino, que escriu un epíleg ple de reflexions que em fan sentir més feliç. Com per exemple, quan afirma: "...aquesta acti-

ANTHONY GARNER

És clar que ho podem mirar d'una altra manera. Mirem-ho del cantó de l'art. Podem veure com unes persones intel·ligents honoren un intel·lectual de pedra picada com Joan Francesc Mira i li concedeixen el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, cosa que pot fer que hi hagi més gent que s'interessi per la seva sòlida obra intel·lectual i artística. O podem veure com dos intel·lectuals anava a dir estrangers, però millor i més precís és dir nascuts lluny d'aquí, han confeït una antologia de l'obra encara incipient de *nou poetes nous* (nueve

tud [dels imparables] em sembla representativa d'una consciència que els fa semblants: la indissolubilitat del vincle cultural d'empremta humanística com a *conditio sine qua non* per a un discurs literari que vulgui tornar a fonamentar-se. Així, doncs, la recerca d'aquestes arrels s'oposa a la *vulgata* postmoderna, segons la qual tot ja ha estat fet (i dit i escrit)". És clar que, quan hom parla d'un grup, i pel que es veu d'un grup tancat, hom pensa de seguida en els que en queden fora però que també tenen l'actitud dels *imparables*. N'hi ha,

d'escriptors no adscrits en aquest grup, tan bons o més bons, i que escriuen simplement tenint consciència de la mort tot i que això no estigui de moda i sigui de mal gust. Que no tot són tertúlies radiofòniques, és el que volia dir.

Aprofitant l'avinentsa, faig un parell de constatacions no de crític literari (que no en sóc) sinó de tafaner. Començo per una de frívola: aquest grup dit *dels imparables* quasi no és monogeneracional, ja que la distància entre la més gran i el més jove és d'uns bons onze anys. Dic quasi perquè els cànons admesos de manera comuna parlen de quinze anys com a molt de distància de naixement. Els feia més uniformes en l'edat. I una altra observació curiosa i, ara sí, no gens banal: entre els nou nous hi ha gent nascuda al País Valencià (3), Catalunya (4), Aragó (1) i Illes Balears (1). No és un grup d'amics que hagin anat plegats a estudi, doncs. I a més, representen quasi tot el territori. Per fi hi ha evidències paleses de la importància de la literatura que es fa, per exemple, al País Valencià. I encara, abans de canviar de tema, una citació que s'acorda molt amb les paraules amb què he iniciat l'article. Al començament de l'antologia esmentada, hi ha una mena de manifest escrit pels nou nous i que es diu *Contra la insignificança*. Entre altres coses, hi diu: "L'anivellament a la baixa promogut per la perversió de la indústria i l'excreixència del consum ens porta a la niciesia, a la infantilització col·lectiva i a l'autodestrucció. Reclamem que la poesia torni a dignificar la cultura, i volem que l'esplendor creativa i l'intercanvi d'idees refundin el nostre món". Amén.

I parlant d'amén, mentre he d'agafar la lupa per copsar les conseqüències beneficioses de la presència d'Esquerra Republicana al govern espanyolista del PSC, el cardenal Carles consuma un cop d'Estat ultraconservador amb el beneplàcit del Vaticà. M'escandalitza, tot i que m'ho miro des de fora, que una de les seues episcopals catalanes, casualment la primada, sigui governada per un soci de l'Opus; és una manera clara d'anar enrere i sembla fet amb la intenció d'esmicolar molta feina feta per gent d'un tarannà del tot divergent i que havia creat lògiques expectatives d'illusió entre els cristians. Tampoc no em puc estar de pensar que trobo curiós que Terrassa torni a ser seu episcopal. Agafeu-vos fort, vallesans (i vallesanes) que formeu part de l'Església, perquè el bisbe que hi arriba és de la corda i de la capelleta (mai tan ben dit) del calamitós Carles. Al Vallès, s'exclamen els entesos, us ha tocat el tapat d'en Carles. Si m'ho permeteu, a la Terrassa de les meves novel·les, a Feixes, no hi havia deixat d'existir mai una seu episcopal. Després de les corresponents consultes, he confirmat, als meus llibres, la presència, a finals del XIX i principis del XX, dels bisbes Maurici i Eugeni, que, com el que us cau al damunt, també eren del morro fort. Amén.